

Kvalitetsvurdering af

Odsherreds Kulturhistoriske Museum

2010

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Vurderingsgrundlag

Opfølgning

ODSHERREDS KULTURHISTORISKE MUSEUM

Generel beskrivelse af museet

Nøgletal for museet

KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Forskning

Formidling

Brugere

Indsamling og udskillelse

Bevaring

Registrering

Bygninger

Ledelse

Samarbejdspartnere

KVALITETSVURDERINGSMØDET PÅ ODSHERREDS KULTURHISTORISKE MUSEUM

BILAG 1: FORSKNINGSEVALUERING

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturarvsstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturarvsstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, Digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturarvsstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturarvsstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturarvsstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer, består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturarvsstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturarvsstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturarvsstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturarvsstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed ud fra fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturarvsstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport. Den eksterne forskningsevaluering er bilagt rapporten. Den samlede kvalitetsvurderingsrapport sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturarvsstyrelsens anbefalinger. Kulturarvsstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Museet skal 12 måneder efter godkendelse af opfølgningsplanen skriftligt dokumentere opfølgningen. Kvalitetsvurderingen vil blive afsluttet på et møde med Kulturarvsstyrelsen.

ODSHERREDS KULTURHISTORISKE MUSEUM

Generel beskrivelse af museet

Odsherreds Kulturhistoriske Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med såvel arkæologisk som nyere tids ansvarsområde i Odsherred Kommune.

Museet er en selvejende institution, etableret i 2002 ved en fusion mellem Odsherreds Museum og Stenstrup Museum. Museet hviler på fundamentene af 5 ældre kulturhistoriske museer i Odsherred, hvis historie rækker tilbage til begyndelsen af det 20. årh.

Odsherreds Kulturhistoriske Museumsforening er museets støtteforening.

Museet har siden 2003 haft til huse på Annebjerggård Hovedgård, hvor udstillinger og administration er placeret i naturskønne omgivelser et par kilometer fra Nykøbing Sj.

Museets vedtægtsbestemte ansvarsområde er kulturhistorien i Odsherreds Kommune. Museet har et særligt fokus på kyst- og fritidskulturen i Vestsjælland, som museet varetager i samarbejde med de øvrige vestsjællandske museer.

Odsherred Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nøgletal for Museet

Museet har ansvar for det kulturhistoriske museumsarbejde i et landskab på 355 km² med en befolkning på 33.000 indbyggere. Om sommeren øges befolkningen med omkring 100.000 gæster i sommerhusområderne

I 2009 havde museet 8.796 brugere heraf 6.163 besøgende og 2.633 til arrangementer på Annebjerggård og i museets ansvarsområde. Det var en stigning på knap 9% i forhold til 2008.

Det kommunale tilskud til museet var i 2009 på 2,8 mio. kr. Tilskuddet fra staten var på 1,9 mio. kr. Museets samlede omsætning i 2009 var 5,9 mio. kr.

Museet opgiver antallet af inventarnumre i samlingen til 60–70.000.

Museumsforeningen har 442 medlemmer.

I 2009 rådede museet over ca. 10 fastansatte årsværk, heraf 2½ videnskabelige årsværk inkl. museumsdirektøren.

KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturarvsstyrelsens samlede vurdering, at Odsherreds Kulturhistoriske Museums opgavevaretagelse ikke er helt tilfredsstillende.

Vurderingen er baseret på forhold vedrørende museets forskning, formidling, brugere, indsamling/udskillelse, bevaring, registrering og bygninger. Disse forhold er nærmere belyst i det følgende.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Forskning

I museets arbejdsplan for perioden 2006-2009 beskrives en række planlagte forskningspublikationer: Fire arkæologiske - og to publikationer med emner indenfor nyere tid.

Museet har indsendt syv publikationer fra de sidste fire kalenderår til bedømmelse. Tre publikationer vedrører forhistorisk arkæologi, fire publikationer omhandler emner indenfor nyere tid.

Af de tre indsendte arkæologiske publikationer figurerer én i museets arbejdsplan. Blandt de fire nyere tids publikationer figurerer to i museets arbejdsplan.

Evalueringen af museets arkæologiske publikationer (bilag 1) viser, at forskningsproduktionen er beskeden og med en lokal faglig optik. Kun en ud af tre publikationer kan karakteriseres som forskning. Det drejer sig om artiklen: *Brynsbøj i Højby – en gravplads fra 8.-10. århundrede (2007)*. De øvrige publikationer vurderes at være formidlingspublikationer.

Evalueringen af museets publikationer indenfor nyere tid (bilag 2) viser tilsvarende, at forskningen på museet er begrænset. To ud af fire publikationer bedømmes som forskning. Det drejer sig om artiklerne: *Livet på Gniben og Sjællands Odde (2009) samt Fiskerbåden "Flid" af Gundestrup (2009)*. De øvrige publikationer vurderes at være udstillingstekster.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At museets forskning er så beskeden.
- At museets forskning kun i begrænset omfang følger arbejdsplanen.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet prioriterer sin forskningsforpligtelse højere.
- At museet udarbejder en forskningsstrategi for museets samlede ansvarsområde. Strategien skal omfatte en plan for tilvejebringelsen af de nødvendige ressourcer samt hvorledes museet vil indgå i relevante faglige miljøer og samarbejder med andre museer og/eller universiteter om forskningsvaretagelsen.

Formidling

Formålet med museets formidling er at gøre samlinger og forskning tilgængelig for museets brugere. Formidlingen omfatter udstillinger, aktiviteter i og udenfor museet, publikationer og virtuel formidling.

Museet har ingen basisudstillinger, der belyser ansvarsområdet som helhed. Museet har alene en basisudstilling/særudstilling om bronzealderen, der blev opsat i 2007.

Museet viste i 2010 tre særudstillinger:

- ”Europa i Krig – træfningen ved Sjællands Odde den 22. marts 1808”
Uopvarmet udstilling, scenografisk anlagt, med enkelte genstande.
- ”Slaget på Isefjorden – en lille fortælling om en stor kanon”
Udendørs udstilling af skibskanon fra artilleriskibet Niels Juels kamp i 1943
- ”Historier fra sommerlandet” i Odsherred
Udendørs udstilling af sommerhus med have

Museets udstillinger er alle tilrettelagt med vægt på moderne design, scenografi og brug af lys og lydeffekter. Udstillingen ”Europa i Krig” perspektiverer på en relevant måde til nutiden både lokalt, nationalt og internationalt. Museet har inddraget unge brugere i tilrettelæggelsen af det tilhørende marine-historiske værksted.

I sommeren 2010 havde museet tilrettelagt et aktivitetsprogram, der bl.a. omfattede 15 guidede ture til kulturhistoriske lokaliteter i Odsherred.

Andre aktiviteter er tilbagevendende familie-arrangementer i skolernes efterårs- og vinterferie, kulturnat, julemarked, vandrerfestival og træskibstræf. Museet arrangerer desuden en række aktiviteter i samarbejde med naboinstitutionen Odsherred Naturskole.

Museet har ikke nogen fungerende skoletjeneste eller andet systematisk undervisningstilbud til kommunens skoler. Museet stiller et lokale til rådighed for skoleklasser efter aftale. Skolerne kan desuden få omvisninger efter aftale. I 2009 benyttede 225 skoleelever fra grundskolen sig heraf og 30 elever fra ungdomsuddannelser.

Museet udgiver typisk publikationer i tilknytning til sine udstillinger. I 2010 publikationerne: ”Slaget på Isefjorden” og ”Bronzealderen i Odsherred”.

Museets hjemmeside har relevante faktuelle oplysninger om museet, men rummer ikke net-udstillinger, særlige tilbud til børn eller brugerinddragende funktioner. Hjemmesiden stiller heller ikke viden om museets samlinger og forskning til rådighed for brugerne.

Det er meget tilfredsstillende:

- At museet arbejder med moderne udstillingsteknik og perspektiverer til nutiden.
- At museet systematisk formidler kulturarven udenfor museet ved programsatte og annoncerede arrangementer for offentligheden.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet kun formidler en lille del af sin samling, sin viden og sit ansvarsområde for brugerne.
- At museet aktuelt mangler relevante undervisningstilbud til grundskole og ungdomsuddannelser.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet prioriterer formidlingen af sin samling og sit ansvarsområde højere.
- At museet udarbejder en strategi for den samlede formidling til brugerne. Strategien skal bl.a. forholde sig udstillingslokaler og udvikling af relevante undervisningstilbud.

Brugere

Museet lægger vægt på den lokale forankring og bred folkelig opbakning. Det reflekteres bl.a. i bestyrelsens sammensætning og i viften af lokale institutioner og foreninger, som museet prioriterer at yde en særlig indsats overfor. Ofte uden for museets egne rammer.

De brugere, der besøger museet på egen hånd, eller kommer som led i undervisning, bliver derimod ikke prioriteret højt, hverken hvad angår adgangen til samlingen, dens formidling, tilgængelighed eller servicetilbud.

Resultaterne fra Kulturarvsstyrelsens nationale brugerundersøgelse i 2009 viser, at museet i forhold til gennemsnittet blandt kulturhistoriske museer, har færre der besøger museet mere end én gang, flere korte besøg, færre lokale brugere og flere ældre over 65.

Brugernes samlede vurdering af museumsoplevelsen er under middel.

Kulturarvsstyrelsens museumsstatistik Danske Museer i Tal viser, at besøgstallet på museet var 6.163 personer i 2009. Det er lavere, end man må forvente, sammenlignet med tilsvarende kulturhistoriske museer.

Det er tilfredsstillende:

- At museet når ud til nogle lokale brugergrupper med målrettede museumstilbud.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet har så lavt et besøgstal.
- At brugernes vurdering af museumsoplevelsen ligger under landsgennemsnittet.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet analyserer resultaterne af den nationale brugerundersøgelse, og bruger den som afsæt for en strategi, der gør museet relevant for flere brugere og brugergrupper.

Indsamling og udskillelse

Indsamling er museets systematiske accession indenfor sit ansvarsområde, der som hovedregel sker som led i museets forskning. Udskillelse er en reduktion af samlingen m.h.p. at fokusere bevaringsarbejdet på de dele, der er relevante i forhold til forskning og formidling af ansvarsområdet.

Museet oplyser, at museets samling på 60-70.000 genstande er indsamlet i Odsherred gennem 100 år. Genstandene har forbindelse til ansvarsområdet.

Indsamling

I 2009 optog museet 1055 genstande i samlingen. Hovedparten var aktivt indsamlede fund fra arkæologiske undersøgelser. De øvrige genstande var passivt indsamlet og derfor ikke indsamlet som led i museets forskning. Det var typisk metalgenstande fundet med detektor, der blev indleveret som gaver til museet.

Museet har planer om at optage en psykiatrisamling fra Sindsygehospitalet Nykøbing Sjælland i museumssamlingen. Baggrunden er hospitalets betydning for udviklingen i Odsherred og samlingens psykiatrichistoriske værdi.

Udskillelse

Museet har endnu ikke udskilt genstande fra samlingen, men er i færd med en kritisk gennemgang inden indflytningen i fællesmagasinet i Ugerløse.

Det er tilfredsstillende:

- At museets passive indsamling fra nyere tid er meget begrænset.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- At museet optager løsfund gjort med metaldetektor i museets samling, med mindre genstandene indgår i museets forskning eller i formidlingen af ansvarsområdet.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler:

- At museet udarbejder en indsamlingsplan, der er knyttet til museets forsknings- og formidlingsstrategier.
- At museet koordinerer indsamlingen fra sindssygehospitalet med museer, der har sindssygeforsorg som en del af deres ansvarsområde.
- At museet udarbejder en plan for udskillelse fra samlingerne. Planen skal koordineres med de øvrige museer i Vestsjælland, som museet deler magasin med.

Bevaring

Museet opbevarer sin samling i udstillingerne på Annebjerggård og i tre magasiner i nærområdet.

Museet oplyser i juni 2010 til ”Danske Museer i Tal”, at samlingen delvist er dækket af tyveri- og brandalarmer med automatisk signaloverførsel. Museet har skriftlige retningslinjer for opsynet i udstillingerne, afholder årlige brandøvelser og tilser regelmæssigt sit udstyr til brandbekæmpelse.

Bevaringscenter Øst, der regelmæssigt fører tilsyn med samlinger, har i en rapport fra oktober 2010 vurderet bevaringsforholdene på museet.

Det fremgår af rapporten, at der generelt er problemer med for store klimamæssige udsving i udstillingerne. I bronzealderudstillingen er klimastyringen utilstrækkelig, og i de to andre udstillinger er den ikke eksisterende, hvorfor klimaet der stort set svarer til udeklimaet.

Langt størstedelen af museets samling opbevares i magasiner på det tidligere Sindssygehospitalet Nykøbing Sjælland, samt på to mindre lokaliteter i lokalområdet. I løbet af 2011 flytter museet sine magasinerede genstande til et nyt fællesmagasin i Ugerløse, der er opført og indrettet efter moderne standarder for museumsmagasiner. Derfor forholder kvalitetsvurderingen sig ikke til museets nuværende magasinforhold.

Det er meget tilfredsstillende:

- At museet er med i det nye magasinfællesskab mellem de vestsjællandske museer.
- At den magasinerede del af samlingen nu sikres opbevaringsforhold, der lever op til moderne standarder for bevaring.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At bevaringsforholdene for genstandene i museets udstillinger er utilstrækkelige.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet følger de bevaringsfaglige anbefalinger i rapporten fra Bevaringscenter Øst, hvad angår klimaet i museets udstillinger.

Registrering

Museet opgiver antallet af inventarnumre i samlingen til 60-70.000. Hovedparten er digitalt registreret, og ca. 43.000 genstande er (nov. 2010) publiceret i det kulturhistoriske centralregister Museernes Samlinger.

Museet mangler at publicere 20-25.000 genstande i Museernes Samlinger. Det er *ikke* i overensstemmelse med museets handlingsplan på området, hvor indberetning og publicering forudsættes afsluttet i 2011.

Museet er ajour med sine beretninger for arkæologiske undersøgelser.

Det er tilfredsstillende:

- At museets er ajour med beretningerne fra de arkæologiske undersøgelser.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet ikke har et mere præcist overblik over samlingens størrelse.
- At museet har et betydeligt efterslæb for indberetning til Museernes Samlinger.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet udarbejder en revideret handleplan med milepæle for indhentning af efterslæbet. Handleplanen skal forholde sig til økonomi, tidsforbrug og bemanning. Handleplanen skal indsendes til godkendelse i Kulturarvsstyrelsen.

Bygninger

Museet har til huse i økonomibygningerne på Annebjerggård Hovedgård, som museet erhvervede i 2003 for 5,9 mio. kr. Museet ejer dermed selv sin bygningsmasse samt 30.000 m² udenomsarealer. Hovedbygningen ejes af staten og drives af kommunen som vandrerhjem og naturskole.

Museets otte bygninger er:

- Museets administration indrettet i en muret portbygning fra 1778
- Midlertidigt udstillingshus på 200 m² opført i stål og træ i 2004
- Kostald (bruges til plancheudstillinger) 900 m² opført i mursten ca. 1920
- Undervisningslokale på 50 m² i bindingsværksbygning fra ca. 1670
- Værksted indrettet i ladebygning med ståltrapez-plader fra 1980erne
- Udlejningslokale i tidligere hønschus.
- Udlejningsboliger i tidligere forvalterbolig fra 1921

- Mødelokaler i tidligere funktionær bolig fra 1900 årene

Med undtagelse af administrationsbygningen, forvalterboligen og det midlertidige udstillingshus er bygningerne dårligt vedligeholdt og generelt uegnede til museumsformål.

Den store kostald på 900m², som ved købet af gården var tiltænkt museets basisudstillinger, mener museet nu, er for kostbar at ombygge til formålet.

I en rapport udarbejdet af en sagkyndig arkitekt i 2009 anslås det, at udgifterne alene til vedligeholdelsesarbejder på de fire væsentligste historiske bygninger vil beløbe sig til ca. 4 mio. kr. + moms de næste fem år, hvis anbefalingerne følges konsekvent.

I 2009 afsatte museet knap 0,5 mio. kr. til vedligeholdelse og drift af samtlige bygninger og udendørsarealer.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet efter 7 år på Annebjerg Hovedgård endnu ikke har en realistisk løsning på behovet for egnede udstillingslokaler for sin samling.
- At museet har forpligtet sig på en bygningsmasse, det ikke har økonomi til at vedligeholde og indrette til museumsformål.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler:

- At museet på kort sigt søger alternative udstillingsmuligheder.
- At museet på lidt længere sigt skaffer egnede lokaler for den samlede museumsvirksomhed og at udgifterne hertil afstemmes museets økonomi.

Ledelse

Museets bestyrelse har 8 medlemmer. 2 er udpeget af Odsherred Kommune, 6 af Odsherreds Kulturhistoriske Museumsforening. 5 medlemmer er mænd, 3 er kvinder. Ingen af medlemmerne er udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer.

Museet lægger vægt på en bred folkelig forankring, der ifølge museet bl.a. sikres ved museumsforeningens majoritet i bestyrelsen.

Kulturministeriet har i december 2010 udsendt "Anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner". Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutionerne.

Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, loven og bekendtgørelsen pålægger dem, og understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt.

Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne, og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Kulturarvsstyrelsen opfordrer museet til at følge anbefalingerne.

Samarbejdspartnere

Museet er medlem af relevante museumsfaglige foreninger, organisationer, netværk og puljer. Både regionale, nationale og internationale. I flere af de faglige fora har museet bestyrelsesposter.

Museet samarbejder i stigende grad med de øvrige museer, der er omfattet af kulturaftalen for Kulturregion Midt- og Vestsjælland, om løsning af opgaver i fællesskab.

Lokalt samarbejder museet med museumsforeningen og en række kultur- og undervisnings-institutioner, herunder Odsherred Teater, Odsherred Bibliotek, Folkeuniversitetet, Vallekilde Højskole, Center for Undervisning (CFU).

Museet og kommunen giver udtryk for, at der er et tæt samarbejde med kommunens forvaltning for plan, teknik og miljø om varetagelsen af den faste kulturarv og med kulturforvaltningen.

Det er meget tilfredsstillende:

- At museet engagerer sig i relevante faglige netværk og samarbejder regionalt, nationalt og internationalt.
- At museet indgår i drøftelserne om fælles opgaveløsning med de øvrige museer i regionen.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler:

- At museet udvikler samarbejdet med Odsherred Kommune. Museet samarbejder tæt med de tekniske forvaltninger i kommunen. Museet bør tilsvarende udvikle sit samarbejde med kommunens kulturforvaltning f.eks. om kulturpolitiske satsninger og udmøntningen af kulturaftalen for Kulturregion Midt-Vest.
- At museet forholder sig aktivt til den nye museumsstruktur, der tegner sig på Vestsjælland. Museet giver udtryk for en vis "fusionstræthed", men skal undgå at isolere sig uden for et nyt museumsfællesskab mellem regionens museer.

KVALITETSVURDERINGSMØDET PÅ ODSHERREDS KULTURHISTORISKE MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted den 2. november 2010. Tilstede var:

Fra museet:

Museumsdirektør Jan Steen Jacobsen

Museumsinspektør Arne Hedegaard Andersen

Bogholder/HR-administrator Søren Holbech Hansen

Fra bestyrelsen:

Bestyrelsesformand Jørgen Stoltz

Næstformand Finn Mørup

Fra Odsherred Kommune:

Kultur og fritidschef Eva Ormstrup

Fra Kulturarvsstyrelsen:

Sektionsleder Kathrine Lehmann

Fuldmægtig Berit Fruelund Kjærside

Museumskonsulent Hans-Henrik Landert

I forbindelse med besøget blev museets bygninger og lokaler på Annebjerg Hovedgård besigtiget. Desuden blev museets magasiner på det tidligere Sindsygehospitalet Nykøbing Sjælland besøgt.

Odsherreds Kulturhistoriske Museum

Forskningsevaluering: Arkæologi.

Reflekteret dataindsamling:

Lise Holm og Ken Ravn Hedegaard 2007: Brynshøj I Højby – en gravplads fra 8. – 10. Århundrede.
Fra Nordvestsjælland 2007: 29-56.

Andet:

Arne Heedegaard Andersen 2010: Bronzealder i Odsherred – Solens land.

Arne Heedegaard Andersen 2007: Solens land. Myten om solens rejse og religiøse forestillinger i oldtiden

Odsherreds Kulturhistoriske Museum har udvalgt de publikationer, som ligger bag bedømmelsen.

Konklusion:

Det kan konkluderes, at Odsherreds Kulturhistoriske Museum forskning indenfor arkæologi har en lokal faglig profil. Kun en ud af tre publikationer kan kategoriseres som forskning og her som reflekteret dataindsamling. Det drejer sig om artiklen: Brynshøj i Højby, udgivet i årbogen "Fra Nordvestsjælland". Artiklen er en udvidet udgravningsberetning.

De to andre bidrag til forskningen anses som formidlingspublikationer. "Bronzealderen i Odsherred, Solens land" er en flot og dygtig oversigt over Odsherreds bronzealderlokaliteter mens "Solens land, Myten om solens rejse og religiøse forestillinger i oldtiden", er et udstillingskatalog.

Det anføres at teksten til "Bronzealder i Odsherred – Solens land" er forfattet som en integreret del af museets forskning!

Museet bør i langt højere grad synliggøre denne forskning og fremlægge det arkæologiske materiale og de problemstillinger det rejser og ikke kun lokalt, men også regionalt og nationalt.

Keld Møller Hansen
Museumschef
Mag. Art. Forhistorisk arkæologi

Bedømmelse af forskningspublikationer 2007-2010 (inkl.) vedrørende Odsherred Museum.

Bedømmelsen er foretaget af to medlemmer af Kulturarvsstyrelsens Råd for Nyere Tids Kulturhistorie. Evalueringen dækker fireårsperioden 2007-2010.

Følgende publikationer er indleveret til vurdering inden for Nyere Tid:

- 1) Titel: Livet på Gniben og Sjællands Odde – optegnelse fra fisker Peter Vilhelm Madsen. Trykt i: Kystkultur. Fra Nordvestsjælland 2009 side 123-149.
Forfatter: Museumsleder, etnolog Jan Steen Jacobsen.
Udgivelsesår: 2010.
- 2) Titel: "Fiskebaaden Flid" af Gundestrup - i dialog med historien. Trykt i: Kystkultur. Fra Nordvestsjælland 2009 side 103-121.
Forfatter: Etnolog Jan Steen Jacobsen.
Udgivelsesår: 2010.
- 3) Titel: Europa i krig – En træfning ved Sjællands Odde den 22. marts 1808.
Forfatter: Etnolog Jan Steen Jacobsen.
Udgivelsesår: 2008.
- 4) Titel: Slaget på Isefjorden. Artilleriskibet Niels Juels kamp mod tyskerne den 29. august 1943.
Forfatter: Etnolog Jan Steen Jacobsen.
Udgivelsesår: 2010.

De indleverede publikationer

Bedømmerne har modtaget i alt fire titler, hvoraf de to er udstillingskataloger, vedrørende to udstillinger dels om søslaget ved Sjællands Odde i 1808, dels om slaget på Isefjorden 1943, og de to øvrige artikler er publiceret i årbogen *Fra Nordvestsjælland 2009*. Alle fire er skrevet af samme forfatter, museumsleder Jan Bo Jacobsen. Publikationerne nr. 3 og 4 er udstillingstekster, som utvivlsomt bygger på et forskningsarbejde, men som ikke i denne form kan vurderes som forskningspublikationer. Artiklerne nr. 1 og 2 vurderes som følger:

1) Artiklen præsenterer en kildesamling, der befinder sig på NEU, Nationalmuseet. Det er en beskrivende artikel om en fiskers fortrinsvis tunfiskeri ud for Sjællands Odde i perioden 1900-1972. I et vist omfang fremlægges ligeledes, hvordan familielivet har præget fiskerfamiliens erhvervsvalg. Artiklen er forsynet med noteapparat, kildeangivelser samt litteraturliste. Forfatteren peger selv på begrænsningerne i kun at beskæftige sig med én kilde, der ikke sættes ind i en større sammenhæng. Dertil kan tilføjes, at en egentlig problemformulering savnes, men det er en artikel, der fint formilder sin kilde, og emnet er særdeles relevant for museets ansvarsområde.

2) Artiklen er en præsentation af en ny genstand i museets samling, nemlig fiskerbåden Flid. Ved hjælp af forskellige kilder skildres bådens historie fra den bliver bygget på et bådværft på Orø til den bliver museumsgenstand. Samtidig gives der indblik i den lokale historie, herunder lokale familier og ikke mindst fiskeriets historie. Der er tale om en sammenskrivning af data fra forskellige kilder, primært af lokalhistorisk interesse, formidlet i et almenforståeligt sprog, og med noteapparat og litteraturliste. Det er formidlingsmæssigt vellykket at bruge en museumsgenstand som prisme til en bredere forståelse af en lokal næringsøkonomi og en dertilhørende livsform.

Evaluering

Det er en begrænset mængde artikler fra Odsherred Museum, der er indsendt til bedømmelse, og alle fire publikationerne er forfattet af museets leder, som også er faginspektør for nyere tid. De er kun publiceret lokalt, 2 af de 4 i en årbog, de 2 øvrige som henholdsvis udstillingskatalog og pamflet (uden ISBN nummer) med udstillingstekster. De relaterer sig til museets varetagelse af et regionalt speciale om kyst-

og fritidskultur langs Vestsjællands kyster, som også er indskrevet i museets vedtægter. At dømme efter det indsendte er forskningen på museet ret begrænset, formentlig et udtryk for den særdeles lille bemanning, man råder over, men det er positivt, at der overhoved publiceres, om end der mere er tale om formidlingspublikationer end om egentlige forskningspublikationer. De fremstår som kortfattede, redelige og nøgterne gennemgange af ny viden af lokal interesse, der frembydes af eksisterende kilder.

November 2010

Lene Otto
Københavns Universitet

Lene Skodborg
Kroppedal Museum